

րէն, հեռու սամիթն ու չամանը տասանորդող և որբին ու այրիին իրաւունքը յափըշտակող փարիսեցիներէն, հեռու վերջապէս ապականուած ընկերութեան մը ժահրոտ մթնոլորտէն, հոն երկինքին մօտ, օրօրուած զով գեփիւռէն, անճառելի երանութեան մը անձնատուր, խոկալ ու երազել աւելի լաւ չէ՞ր միթէ:

Բայց ո՞վ պիտի վերցնէր ինչ: Մեղաւոր մարդկութեան առջեւ փրկութեան ճամբան հարթող մը պէտք էր, ո՞վ պիտի ըլլար առաջնորդը: Չէ՞ որ զինքը մկրտող այն մեծ մարգարէն իր հրեղէն շունչով վկայած էր, «Անա Աստուծոյ Գառը, որ աշխարհի մեղքերը կը վերցնէ: Եթէ ինքը պիտի չզոհուէր ուրեմն ի զո՞ւր վկայած էր «տնապատի տատրակը»: Չէ՛, պէտք էր որ Յիսուս իջնէր լեռնէն, երթար այն պղծութեամբ քաղաքը, ուր Մամոնայի ծառաները, ոչխարի մորթին տակ ծածկուած գայլեր, կը սպասէին զինքը յօշոտելու: Պէտք էր հոն երթար, հոն, ուր իր ինչը պատրաստ էր, պէտք էր վերցնէր զայն ու ատով հարթէր փրկութեան ուղին իր բոլոր հետեորդներուն համար:

Միտք բերէք մեծ ինչակրին խօսքը, «Ով որ կ'ուզէ ինծի հետեիլ թող իր խաչը առնէ ու ետեւէն գայ»: Ինքը վերցուց առաջին ու ամենածանր խաչը, կանգնեց զայն Գողգոթայի գագաթը իրեւ սանդուխ երկրէ երկինք ելլողներու, և հրաւիրեց ամէնքը որ վերցնեն իրենց խաչերը և հետեւին իրեն: Գիտցէք որ այս հրաւերը կը մնայ առաջին ու վերջին հրաւերը ու զոհուած բոլոր անոնց որ փրկուիլ կ'ուզեն: Առանց խաչի Յիսուսի հետեիլ, առանց անձնագոհութեան փրկութիւն փնտռել, զուր ջանք է և տնօգուտ վատտակ:

Թարթիլ վրայ լոյսերու մէջ փայլող Օծեալին մտիկ ըրէք, կը պատուիրէ մեզի Աստուած երկինքէն. մտիկ ըրէք Փրկչին քաղցր ձայնին և հետեւեցէք անոր, Ան է որ ցոյց կու տայ ճշմարիտ կեանքի լուսաւոր ճամբան որ կ'առաջնորդէ դէպի փրկութիւն:

ՆՈՐԱՅՐ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ԿՐՈՆԱՐԱՐՈՅԱԿԱՆ

ՀԱՆՈՍՏԻ ԵՒ ՄՏԱՆՄԱՆ ՅՈՒՐԵՐ

ԱՅԼԱՅԼԱՆ ԶԱՒԱՍԱՐԱԿՇՈՒԹԻՒՆԸ

Աստուածային սահմանադրութեամբ՝ աշխարհի մէջ հա՛ց կայ ամէն մէկ քաղցածի, զգեստ՝ ամէն մերկութեան, մըխիթարիչ՝ մէն մի զժրախտութեան, զոհացում՝ իւրաքանչիւր կարիքի համար: Հասարակչութիւնը ճիշդ պիտի մնար, եթէ մենք չխանգարէինք զայն. ատոր յոնցանքը Աստուծոյ չի պատկանիր, այլ մեզի: Անո՞ր համար միայն օրինադրած կամ թոյլատրած է տնիկա անհաստատութիւնը, որպէսզի մեզի տեղիք տուած ըլլայ զայն ջնջելու կամ չափաւորելու: Առանց զայն ջնջելու ալ սակայն, այս աշխարհի վրայ կեանք եւ երջանկութիւն կայ ամէնուն համար. բայց անհատներուն երջանկութիւնը փոխանակ իրենց անձնական դրութեանը մէջ հաստատուելու, և տնօրինելու որ իրենց ազատութենէն կախում ունենայ ան, Աստուած անոր մէկ մասը ուրիշներուն սիրտին մէջ դրած է: Այս կերպով ստիպողական դարձուցած է տկարին եւ հոգորին, գիտունին եւ անգէտին իրարու հանդիպելը: Ուզած է որ մեր զործն ըլլայ հասարակչութեան վերահաստատումը. ինք չէ խանգարած զայն, բայց մեզի թոյլ տուած է՝ կա՛մ խանգարել կա՛մ պահպանել զայն: Խոնգարուած՝ այլայլուած է ան. գիտեմ: մարդը, հեռանալով Աստուծմէ, հեռացած է նախ մարդէն. սէրը նոյն չափով չի լեցնէր զժրախտութեան բացած պարագը: Ոմանց առատութիւնը չի դարձանէր այլոց կարօտութիւնը. այնպէս որ աշխարհի վրայ շատ աւելի զժրախտութիւն կայ քան որքան պիտի ուզէր Աստուած:

ԳԱՆՁԱՐԱՆԻՆ ԲԱՆԱԼԻՆ

Եթէ քրիստոնէական վարդապետութիւնը, հակառակ իր յաւիտենական երիտասարդութեան եւ յաւերժական գեղեցկութեան, դեռ կը հանդիպի իրմէ համար

չառնող այնքան միտքերու, ատոր պատճառը այն է որ անոնցմէ շատերը իրեն դէմ արժեքներէ փաստեր, կամ հակադրելիք գրութիւն մը ունին: Ոմանք կըրնան, պահ մը, կանոնաւոր կերպով փաստարկելու հովեր տալ ինքզինքնուն, բայց կը տեսնէք որ անոնք իսկոյն մէկ կողմ կը քաշուին՝ ըսելով թէ այդ վարդապետութիւնը չափազանց հին, չափազանց մաշած է իրենց համար, որ, յայտնապէս, շատ մատաղ են և թարմ: Ոչ. իրենք է որ չափազանց հին են անոր համար. որովհետեւ այս վարդապետութիւնը հոգիով կ'ընդունուի. որովհետեւ զայն ընդունիլ կարենալու համար պէտք է հոգիի մէջ ունենալ քանի մը կենդանի կէտեր, թէ՛ իսկ արիւնոտ կէտեր ըլլան անոնք. որովհետեւ այդ կէտերը, պիտի ըսէի հոգին նոյն իսկ, կը պակսին անոնց քով. որովհետեւ, առածներու, կարծիքներու և բառերու աղխամաղխին մէջ անոնք կորսնցուցած են դանձարանին բանալին. որովհետեւ, աւելի ճիշդն ըսելով, մեծ զաղափարները, կամ աւելի՛ պարտականութեան, մեղքի և պատասխանատուութեան մեծ զգացումները իրրեւ տեղեւորած աւանդութիւններ և մեծ յիշատակի մը փշրուած յուշերը միայն զոյ են իրենց մէջ:

ԱՄԷՆ ԻՆՉ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ Է

Ամենուրեք է բանաստեղծութիւնը: Անիկա ընտանեկան վառարանի ուրախութիւններուն, հոգերուն և մինչև իսկ տըխրութիւններուն մէջ է մանաւանդ. ընտանեկան կեանքի երկար, միօրինակ և անոյշ տռամին մէջ. պարզ յոյսի մը սպասածին անխաղ վերադարձին մէջ. շնորհալի, մեթին կամ սրտառուչ այն յորադէպերուն կամ գրեւզներուն մէջ, զորս նախախնամութիւնը կը խառնէ մեր կեանքերէն իւրաքանչիւրին զիւցազներգութեան մէջ. նախնեաց սովորութիւններուն և իրական առաքինութեանց յիշատակին մէջ. աւելի յարգանքին քան փառքին մէջ. ծննդավայր երկրին, անոր բոլոր զաւակներուն, անոր բոլոր շահերուն սիրոյն մէջ. սիրտի ներքին կեանքին մէջ, ընդարձակ և խորունկ թատերաբեմ, որուն մէջ, հանգիստ

ւոր մթնշաղի մը ընդ մէջէն, կը շարժին ա՛յնքան զաղափարներ և զգացումներ, պատկերներ և իրականութիւններ, յիշատակներ և յոյսեր. կրօնքին մէջ վերջապէս, առանց որուն ամէն բանաստեղծութիւն սուտ է և կրճատ, և որ, ինք միայնակ, մինչ մէկ կողմէն անկորնչական արժէք մը կուտայ ամէն բանի՝ որ չ'երևի, միւս կողմէ նոյնքան կը վերցնէ կը հանէ ամէն բանէ ինչ որ շատ կ'երևի և կը փայլի: Բանաստեղծական ժողովուրդ մը քիչ պէտք ունի տեսարաններու. անոր համար ամենէն պարզերը լատիզոյններն են. ան կը գոհանայ անոնցմով՝ որոնք, քանի մը զիծերով, կը նուիրագործեն և կը խորհրդապատկերեն իր լուրջ, գործօն և հանգարտ կեանքը:

ԽՈՅՍ ՏԱՒ ԻՆՔՉԻՆՔԻՆ

Ի՞նչ է ինքզինքին հետ ապրիլը, եթէ ոչ՝ ապրիլ Աստուծոյ հետ: Զգուշացէք. եսը չ'ըմբռնուիր առանց յարաբերութեան: Ան ինքզինքը չի հարկադրեր. ոչ—կսով միայն իրական է ան: Ընկերութեան ամենէն մակերեսի մարդուն հաին ընտանիքի մարդը կայ, յետոյ մտածումի մարդը, իր խորհուրդներուն հետ գլուխ գլխի. ճշմարիտ իմացական տեսարան. յետոյ, բուն խորքին մէջ, մտերիմ և ճշմարիտ մարդը, զիտակցութեան անհունին՝ Աստուծոյ մարդը: Ով որ կ'ուզէ ինքզինքին հետ ապրիլ, պարտի իջնել այդ վերջին կէտին վրայ. հոն է որ ամբողջովին կը գտնուի ինքը, հոն է որ կը հանգիպի անհունին, որ, կենդանի և անձնաւոր, Աստուծոյ կը կոչուի: Ով որ հոն չ'իջնելով միայն երջանիկ կը զգայ ինքզինքը, ի զուր երջանիկ կը յայտարարէ և կը համարի ինքզինքը. բնուէ այնպէս: Ստիպուած ըլլալ միշտ խոյս տալ ինքզինքէն. ո՛հ, ամենէն զարհուրելի թշուառութիւնն է մարդուն համար:

Ա. Վ.